

ВПЛИВ ПІІ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ НА ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЗРУШЕННЯ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Трансформаційний процес як загальне поняття, що описує структурні зміни в суспільстві чи галузі, виражає перехід до якісно нової організації виробництва. Перетворення в Україні нерозривно пов'язані із загальним напрямком трансформації країн колишнього соціалістичного табору, із своїми відмінностями.

В умовах глобальної фінансово-економічної кризи, спроможність країн до залучення прямих іноземних інвестицій є одним з ключових факторів, що зумовлює їх позиції в світовій економіці та швидкість якісних зрушень.

Економічні перетворення неможливі без достатніх надходжень інвестицій, зокрема прямих, спрямованих на трансформацію та якісні зміни у виробництві.

Основне визначення прямих іноземних інвестицій сформульовано експертами Міжнародного валютного фонду (МВФ) у 1977 р. та Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) у 1983 р.: «інвестиції вважаються прямими, якщо здійснюються за межами національних кордонів з метою розширення виробництва товарів і послуг, закупівлі товарів для імпорту в країну базування або експорту в треті країни. Їх характерними рисами є те, що інвесторові належить управлінський контроль над підприємствами, і вони виступають у формі акціонерного капіталу і коротко- та довгострокових міжфірмових позик» [1, с.57].

Рушійною силою світових потоків ПІІ є транснаціональні корпорації (ТНК), стимулювання їх діяльності в Україні має стати одним з головних чинників посилення національної економіки. Адже прихід ТНК на національні ринки, окрім потоків капіталу, може принести нові технології та стимулювання конкуренції.

До списку глобальних корпорацій, представлених на вітчизняному ринку можна віднести Coca-Cola, Samsung, Toyota, Nestle, Nokia, Metro Cash&Carry, Hewlett-Packard, British American Tobacco та деякі інші ТНК. Великі промислові концерни, такі як, наприклад, Westinghouse, ExxonMobil або General Electric, на українському ринку відсутні. Винятком є Mittal Steel, для якої її український актив – Криворіжсталь – проміжна, а не кінцева ланка виробничого ланцюга [2, с.54].

Серед закордонних інвесторів найбільш інвестиційно-привабливими в Україні є такі галузі економіки: харчова промисловість та переробка сільськогосподарських продуктів – 15,7% від загального обсягу ПІІ, залучених до України; торгівля – 15,6%; фінансова сфера – 8,5%; машинобудування – 8,0%; транспорт – 7,6%; металургія та обробка металу – 5,4%; операції з нерухомістю – 4,6%; хімічна та нафтохімічна промисловість – 4,1% [3, с.201].

Однак, найпопулярніша в останній час стратегія ТНК – злиття і поглинання, часто не приносить дивідендів країні, що примає, навпаки, веде до зростання імпорту та нівелює позитивні ефекти ПІІ. В період з 2010 року до початку 2012 року, такі угоди відбулися переважно в металургії (російська ТНК «Внешэкономбанк» поглинула корпорацію «Індустріальний союз Донбасу», а «Запоріжсталь» перейшла у власність до концерну «Evraz»), сільському господарстві (концерни «Укрлендфармінг» та «Кернел»), а також в енергетиці (DTEK Holdings Ltd, що афілійована з SCM, стала власником переважної кількості обленерго в Україні) [4].

Загалом, обсяг подібних угод не знаходиться на належному рівні та не дає змогу говорити про якісні трансформаційні процеси в українській економіці. Наведені дані свідчать про недостатнє використання інвестиційного потенціалу, і, як наслідок, відсутність позитивної динаміки зрушень в економіці України.

Реформування в цій галузі принесе значний соціально-економічний ефект, дозволить проводити більш ефективну інноваційну політику в сфері виробництва, а також значно покращить рейтинги інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності України.

Список використаної літератури

1. Інвестологія: наука про інвестування: навч. Посібник / за ред. д-ра екон. наук, проф. С. К. Реверчука. – К.: Атака, 2009. – 264 с.
2. Крижанівська В.В. Діяльність ТНК в Україні та їх вплив на економічний розвиток країни. // *Економічні науки*. – 2011. – №4. – С. 54-56.
3. Пехник Ю.А. Іноземні інвестиції в економіку України. – К.: Знання, 2010. – 335 с.
4. Украина: обзор сделок 2012. [Електронний ресурс] Слияние и поглощение. – 2012. – № 103. – Режим доступу: <http://www.ma-journal.ru/archive/103/2012.sxhtml>